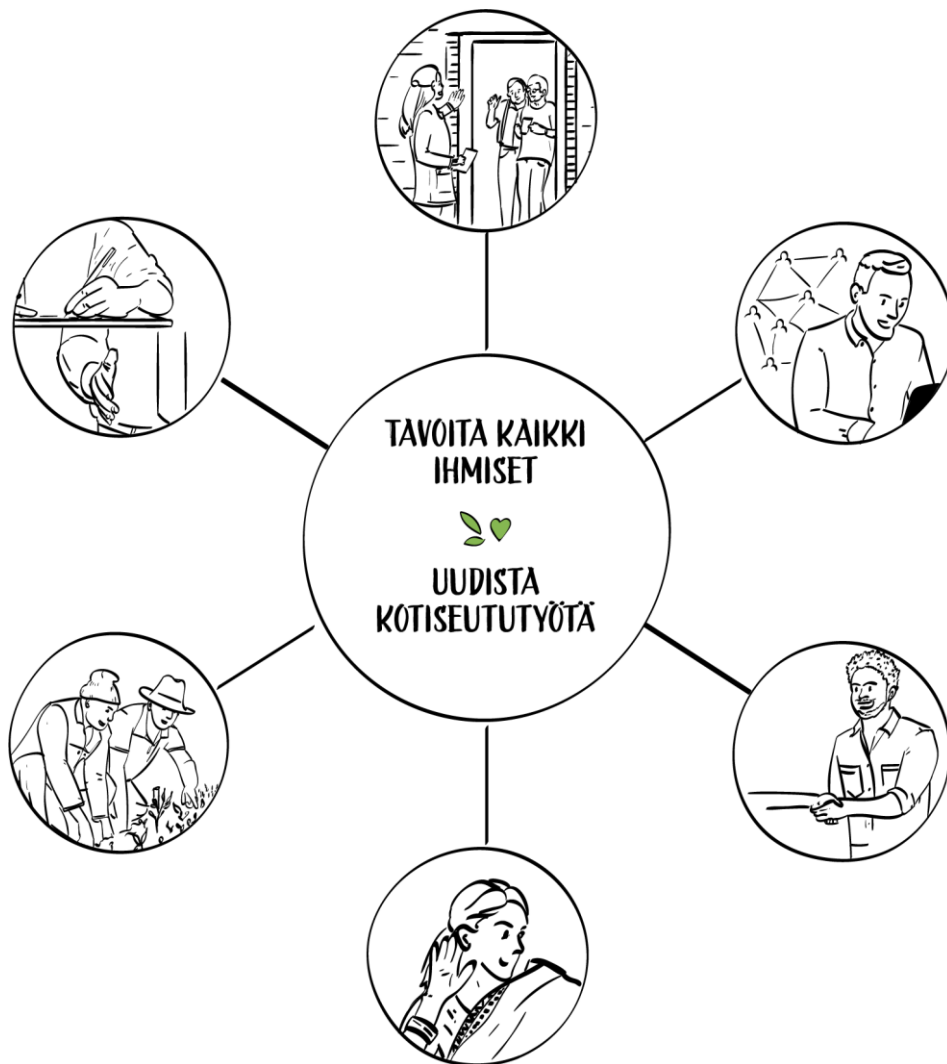

**Suomen
Kotiseutuliitto**

Finlands Hembygdsförbund

TOIMINTASUUNNITELMA 2021

Sisällys

1. JOHDANTO.....	4
2. VUODEN 2021 PÄÄLINJAT JA PÄÄTOIMET	5
<i>Kestävä kotiseutu ja kotiseututyö.....</i>	<i>5</i>
<i>Nuorten omaehtoinen kotiseututoiminta.....</i>	<i>5</i>
<i>Vuorovaikutteinen kotiseutuliike .....</i>	<i>5</i>
3. JÄSENISTÖN KUVAUS	6
3.1 KUNNIAJÄSENET	6
3.2 YHTEISÖJÄSENET	6
3.3 KANNATTAJAJÄSENET ELI KOTISEUTUKLUBI	6
4. JÄRJESTÖHALLINTO	6
4.1 VUOSIKOKOUS.....	6
4.2 VALTUUSTON JÄSENTEN VAALI JA VALTUUSTON VAALIVALIOKUNTA	6
4.3 VALTUUSTO	7
4.4 HALLITUKSEN VAALIVALIOKUNTA	7
4.5 HALLITUS.....	7
4.6 JAOSTOT, TYÖRYHMÄT JA NEUVOTTELUKUNNAT	7
5. JÄRJESTÖTOIMINTA JA EDUNVALVONTA.....	8
5.1 LIITON PALVELUTARJOTIN	8
5.2 LAUSUNNOT JA EDUNVALVONTA.....	8
5.3 KOULUTUSTOIMINTA	9
<i>Maakunnalliset kokoukset ja niiden kehittäminen .....</i>	<i>9</i>
<i>Koulutus kotiseutuarkisto- ja paikallismuseotoimijoille .....</i>	<i>9</i>
<i>Digitaidot kansalaistaitona – koulutuksella kohti kotiseututyön uutta normaalia.....</i>	<i>9</i>
<i>Neuvonta ja ohjaus digialustojen käyttöön.....</i>	<i>10</i>
5.4 JÄSENEDET JA -PALVELUT	10
<i>Jäsenedet .....</i>	<i>10</i>
<i>Jäsenpalvelut .....</i>	<i>10</i>
<i>Jäsenetujen ja -palvelujen kehittäminen .....</i>	<i>10</i>
5.5 TYÖKALUJA JA TOIMINTAMALLEJA JÄSENILLE	11
<i>Mestarit & kisällit -toimintamalli ylisukupolviseen kotiseututyöhön .....</i>	<i>11</i>
<i>Kulttuurinen moninaisuus kotiseututyössä.....</i>	<i>12</i>
<i>Yhteisöt elävät! Elävän perinnön työpajamalli.....</i>	<i>12</i>
5.6 VALTAKUNNALLISET KOTISEUTUPÄIVÄT	12
<i>Kotiseutupäivien kehittämistyö ja keskeiset muutokset.....</i>	<i>12</i>
5.7 MAAKUNNALLINEN KOTISEUTUTOIMINTA.....	13
5.8 PAIKALLISTOIMINTA.....	13
5.9 TUNNUSTUKSENOSOITUKSET	14

5.10 PALKITSEMISET	14
<i>Vuoden kotiseutuyhdistys</i>	14
<i>Vuoden kaupunginosa</i>	14
<i>Vuoden kotiseututeos</i>	14
<i>Hyvän korjauksen palkinto</i>	14
5.11 SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ JA JÄSENYYYDET ERI YHTEISÖISSÄ	14
5.12 KANSAINVÄLISET YHTEYDET	15
6. SEURANTALOTOIMINTA	16
6.1 SEURANTALOTOIMINNAN VUOSI 2021	16
6.2 SEURANTALOAINESTON DIGITOINTIHANKE	16
7. HANKKEET JA PROJEKTIT	16
7.1 EUROOPAN KULTTUURIYMPÄRISTÖPÄIVÄT	17
7.2 TURUN KANSAINVÄLISET KIRJAMESUT	17
7.3 KORJAUSKLINIKKA – KESTÄVÄN RAKENTAMISKULTTUURIN MAASEUTU	17
7.4 TIETOSUOJAKOULUTUS KOTISEUTUARKISTO- JA -MUSEOTOIMIJOLLE	17
7.5 DIGITAILOT KANSALAISTAITONA – KOULUTUKSELLA KOHTI KOTISEUTUTYÖN UUTTA NORMAALIA	17
7.6 KULTTUURIPERINTÖ KUNTALAISTEN VOIMAVARANA	18
8. VIESTINTÄ JA JULKAISUT	18
8.1 VIESTIMME RAKKAUDESTA	18
8.2 TEEMME YHTEISTYÖTÄ MUIDEN VIESTIJÖIDEN KANSSA	18
8.3 JUTTUJAMME ON MUKAVA LUKEA	19
8.4 JÄSENViestinnän kehittäminen	19
8.5 JULKAISUT	20
<i>Kotiseutuposti</i>	20
<i>Uutiskirjeet</i>	20
<i>Verkkosivut</i>	20
<i>Kotiseutublogi</i>	20
<i>Kotiseutu-vuosikirja</i>	20
<i>Kirjamakasiini</i>	21
8.3 SOSIAALINEN MEDIA	21
<i>Facebook</i>	21
<i>Twitter</i>	21
<i>Instagram</i>	21
<i>Flickr</i>	21
<i>YouTube</i>	21
9. TALOUS	22
9.1 LIITON TALOUS JA TAVOITETULOS 2021	22
9.2 TALOUSHALLINNON KEHITTÄMINEN	22
9.3 MYYNTI	22
10. TOIMIHENKILÖT JA TOIMISTO	22

Kuvitus: Kaikilla on oikeus kotiseutuun verkko-opas,
Suomen Kotiseutuliitto 2020

1. JOHDANTO

Suomen Kotiseutuliitto on 1949 perustettu kotiseutu- ja kulttuuriperintötyön keskusjärjestö ja kotiseututyön edunvalvoja – maamme suurin kulttuurialan kansalaisjärjestö. Liitto palvelee jäseniään ja kehittää jäsenistön osaamista ja toimintavalmiuksia. Liitto toteuttaa tarkoitustaan sääntöjensä mukaan.

Kotiseututyön keskusjärjestönä, kansalaisjärjestönä ja valtakunnallisena edunvalvojana liiton tarkoitus on:

- vahvistaa kotiseututietoisuutta,
- edistää moniarvoista kansallista kulttuuria ja sen arvostusta paikallisten ja alueellisten piirteiden pohjalta,
- kehittää monimuotoista kotiseutu- ja kulttuuriperintötyötä kaupungeissa, kunnissa ja maakunnissa,
- tukea paikallista ja alueellista omatoimisuutta ja kotiseutuhenkeä sekä
- toimia ja vaikuttaa kotiseututyön tavoitteiden toteuttamiseksi yhteiskunnan päätöksenteossa.

Vuonna 2021 toiminnan keskiössä on **Rakkaudesta kotiseutuun 2030** -strategian toimeenpano sekä jäsenpalveluiden, kentän verkostoitumisen ja monikanavaisen viestinnän kehittäminen strategian mukaisesti.

Vuonna 2020 hyväksyttyä strategiaa lähdetään vuonna 2021 toteuttamaan valtuuston vuosikokoukselle esittämien päälinjojen mukaisesti, joista lisää luvussa 2:

- kestävä kotiseutu ja kotiseututyö
- nuorten omaehtoinen kotiseututoiminta
- vuorovaikutteinen kotiseutuliike

Liitolle laaditaan mm. koulutustarjontaa ja vuorovaikutteista toimintamallia kuvaava palvelutarjotin. Maakunnallisia kokouksia järjestetään jatkossa vuosittain joka maakunnassa, jotta ne tehostavat verkostoitumista, jäsenten välistä vuorovaikutusta sekä kentän ja luottamushenkilöiden säännöllistä kohtaamista yhdenvertaisemmin.

Valtakunnallisten Kotiseutupäivien kehittäminen vuonna 2020 laaditun suunnitelman mukaan on yksi vuoden 2021 keskeisistä tehtävistä. Liiton toiminnassa korostuvat lisäksi yhteiskunnalliset hankkeet ja näkyvä edunvalvonta. Katse on jo myös vuodessa 2024, jolloin Suomen Kotiseutuliitto täyttää 75 vuotta.

Liitto siirtyy vuoden 2021 alussa sähköiseen taloushallintoon. Mahdollisuuksien mukaan käynnistetään liiton arkistoaineiston sähköisen hallinnan suunnittelu.

Kotiseutuliitto on toteuttanut jäsenilleen kevästä 2020 alkaen jatkuvan koronakyselyn pandemian vaikutuksista kotiseututyöhön ja jäsenistön toimintaan. Kotiseutuliitto seuraa jäsenkentän tilannetta ja vastaa neuvonnallaan ja toiminnallaan jäsenten ajankohtaisiin tarpeisiin tukien niitä poikkeustilanteessa.

Kotiseutuliitto laatii etenkin jäsenten tueksi kevään 2021 kuntavaaleihin sisältöjä ja aineistoja, joiden avulla kotiseututyön merkitystä voi pitää paikallisesti esillä.

Lisäksi liitto valmistautuu olemaan mukana valtion kulttuuriperintöstrategian laatimisessa sekä hallitusohjelmassa mainitussa kulttuuritilojen saatavuuden ja saavutettavuuden selvityksessä.

Kentän toiveen mukaisesti selvitetään myös mahdollista kotiseutuliikkeen teemavuosiajattelua.

Vuonna 2020 valmistuneita kulttuurisesti moninaisen kotiseututyön sekä ylisukupolvisen kotiseututyön oppaita, toimintamalleja ja tietoa-aineistoja jaetaan edelleen. Samoin kannustetaan ottamaan käyttöön yhteistyömalleja kuntien ja yhdistysten välille. Aineistot ovat osoitteessa www.kotiseutuliitto.fi/tietopankki.

2. VUODEN 2021 PÄÄLINJAT JA PÄÄTOIMET

Kestävä kotiseutu ja kotiseututyö

Päälinja liittyy liiton strategian Kestävä kotiseutu -teemaan, joka on liiton lähivuosien keskeisin strategiateema. Teemaa toteutetaan mm. seuraavilla toimilla:

- aloitetaan kestävä kehityksen määrittely kotiseutu- ja kulttuuriperintötyön näkökulmasta
- tiivistetään yhteiskunnallista vaikuttamistyötä kestävä kehityksen tavoitteiden esille nostamiseksi alan keskusteluissa
- jäsenviestinnällä kannustetaan ja innostetaan kaikkia huomioimaan kestävä kotiseutu
- viestinnässä tuodaan esille sekä jäsenten näkökulmaa että jäsenten tekemiä toimia
- seurantalojen korjausavustukset: tuodaan esille etenkin kestävä korjausrakentamista
- Oulun kotiseutupäivät 2021 teemalla Kulttuuri-ilmastonmuutos
- liiton oman taloushallinnon kehittäminen ja arkistohallinnon kehittämisen suunnittelu
- kaikissa liiton hankkeissa huomioidaan kestävä kotiseutu ja siitä käytävä keskustelu
- Korjausklippa-hankkeen tiimoilta Kotiseutuliiton kanaviin saadaan alan asiantuntijoilta kirjoitussarja kestävä kehityksen ja kulttuuriperinnön huomioivasta korjausrakentamisesta

Nuorten omaehtoinen kotiseututoiminta

Päälinja liittyy liiton strategian Uudistuva kotiseutu -pääteemaan, johon liittyy lähivuosina kokemusten vaihtoa ja hankkeita, joilla edelleen laajennetaan kotiseututoiminnan sisältöjä ja tarjotaan näkyvyyttä etenkin nuorten kotiseuturakkauden ilmenemismuodoille. Tätä teemaa toteutetaan mm. seuraavilla toimilla:

- varmistetaan Mestarit & kisällit -toimintamallin juurtuminen osaksi jäsenoimintaa
- Mestarit & kisällit -toiminta on lisäksi tarjolla harrastustuntina valtakunnallisessa koululaiskyselyssä, joka on osallistujamäärällä mitattuna merkittävimpiä lasten ja nuorten kuulemisen välineitä.
- jäsenviestinnässä kannustetaan nuorten omaehtoisen toiminnan tukemiseen
- viestinnässä tuodaan esille sekä jäsenten näkökulmaa että jäsenten tekemiä toimia
- Kotiseutublogiin pyydetään kirjoituksia ja kuvia nuorilta itseltään

Vuorovaikutteinen kotiseutuliike

Päälinja liittyy Kaikkien kotiseutu -strategiateemaan. Liitto käynnistää lähivuosina toimenpiteitä, joilla edelleen vahvistetaan keskusjärjestön ja jäsenyhteisöjen välistä vuorovaikutusta ja kehitetään verkostoitumisen muotoja jäsenyhteisöjen välille. Teemaa toteutetaan mm. seuraavilla toimilla:

- tuetaan jäsenistön digitaalisten taitojen karrumista ja aktiivista käyttöä
- lisätään vuorovaikutusta järjestämällä vapaamuotoisia kohtaamisia mm. digitaalisesti
- kehitetään maakunnallisia kokouksia palvelemaan jäsenten tarpeita entistä yhdenvertaisemmin, jotta kokoukset tukevat myös verkostoitumista
- huomioidaan eri jäsenpalvelut vuorovaikutuksen ja osallistumisen välineenä
- huomioidaan hankkeissa jo suunnitteluvaiheessa hankkeen ja tulosten merkitys jäsenistölle
- tuodaan entistä enemmän esille jäsenten uusia toimintamalleja
- huomioidaan aina jäsennäkökulma hankeviestinnässä sekä lehti- ja nettiiutisissa
- kehitetään liiton luottamus- ja toimihenkilöiden vuoropuhelun mahdollisuuksia myös kokousten ulkopuolella
- kehitetään vuosikokousta etäosallistumisen ja vuorovaikutuksen osalta
- päivitetään liiton viestintästrategian Rakkaudesta Kotiseutuun 2030 -strategian mukaiseksi

3. JÄSENISTÖN KUVAUS

Suomen Kotiseutuliiton jäsenmäärä on kasvanut runsaasti viime vuosien aikana. Toimintavuoden aikana jatketaan jäsenhankintakampanjoita. Tavoitteena on, että jäsenmäärä jatkaa kasvuaan. Erityisesti pohditaan kuntajäsenten roolia, tavoitteena uusien kuntien saaminen jäseniksi.

3.1 Kunniajäsenet

Liitolla on toimintavuoden alkaessa 7 kunniajäsentä: kasvatustieteen tohtori h.c. Eeva Ahtisaari, professori Pekka Laaksonen, professori Aarne Laurila, ministeri Jaakko Numminen, professori Veijo Saloheimo, filosofian tohtori h.c. Markku Tanner ja akateemikko Päiviö Tommila.

3.2 Yhteisöjäsenet

Kotiseutuliitolla on toimintavuoden 2021 alkaessa 851 yhteisöjäsentä. Jäsenkunnan kivijalan muodostavat paikallisyhdistykset, kuten kotiseutu-, kaupunginosa- ja kyläyhdistykset, museoyhdistykset sekä kulttuuriseurat ja -säätiöt. Myös 102 kuntaa muodostaa merkittävän jäsenkokonaisuuden. Lisäksi liiton jäsenenä on valtakunnallisia järjestöjä, alueellista järjestöä sekä maakuntien liitot ja Suomen Kuntaliitto.

3.3 Kannattajajäsenet eli Kotiseutuklubi

Liitolla on toimintavuoden alkaessa noin 200 kannattajajäsentä, jotka muodostavat Kotiseutuklubin jäsenistön. Tavoitteena on, että Kotiseutuklubiin liittyy toimintavuoden aikana 20 uutta henkilöä. Tätä varten kehitetään aihetta koskevaa viestintää ja markkinointia.

Klubilaiset saavat kaiken liiton julkaiseman jäsenmateriaalin, sekä alennuksia niin liiton kuin Suomalaisen kirjallisuuden seuran julkaisuista. Lisäksi klubin jäsenille järjestetään vuositapaaminen Valtakunnallisilla kotiseutupäivillä, vuonna 2021 Oulussa. Eduista ja tapahtumista kerrotaan klubikirjeissä.

4. JÄRJESTÖHALLINTO

Liiton luottamushenkilöhallinto on kolmiportainen. Korkeinta päätösvaltaa käyttää vuosikokous, johon jäsenyhdistykset nimeävät äänivaltaiset edustajansa. Päätöksenteon avoimuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

4.1 Vuosikokous

Suomen Kotiseutuliiton sääntömääräinen vuosikokous pidetään 13.8.2021 Valtakunnallisten kotiseutupäivien yhteydessä Oulussa. Vuosikokous valitsee Kotiseutuliitolle muun muassa päälinjat sekä valtuuston, joka päättää liiton toiminnan strategisesta suunnittelusta ja seurannasta. Vuosikokoukseen voi vuodesta 2021 alkaen osallistua myös etäyhteydellä.

4.2 Valtuuston jäsenten vaali ja valtuuston vaalivaliokunta

Valtuuston vaalivaliokunta koostuu perinteiseen tapaan valtuustopaikan viimeisimpinä jättäneistä maakuntien edustajista. Vuoden 2021 valtuuston vaalivaliokunta nimetään Suomen Kotiseutuliiton vuosikokouksessa Kokkolassa 21.11. Keväällä 2021 järjestetään valtuuston ehdokasasettelua varten kokoukset niissä maakunnissa, joissa on erovuoroisia valtuutettuja. Vaalivaliokunta tekee vuosikokoukselle esityksen valtuuston kokoonpanosta maakunnallisten kokousten esitysten pohjalta.

4.3 Valtuusto

Valtuuston kevätkokous pidetään toukokuussa 2021 Rovaniemellä ja syyskokous marras-joulukuussa 2021 Helsingissä. Valtuustossa on 30 edustajaa sekä puheenjohtaja. Valtuutetut edustavat liittoa omissa maakunnissaan. Viisi valtuutetuista on asiantuntijajäseniä, jotka edustavat liiton toiminnan kannalta keskeisiä aloja.

Tällä hetkellä asiantuntijajäsenten edustamat alat ovat kulttuurien tutkimus, kotiseutuarkistot ja arkistoala sekä kaupunkikehitys ja kotiseututyö kaupungeissa. Lisäksi maakuntien liitoilla ja Suomen Kuntaliitolla on asiantuntijaedustus valtuustossa. Valtuuston puheenjohtaja on Janne Vilkuna.

4.4 Hallituksen vaalivaliokunta

Valtuusto valitsee 2021 kevätkokouksessaan keskuudestaan hallituksen vaalivaliokunnan, joka tekee esityksensä vuoden 2022 hallituksen kokoonpanosta valtuuston syyskokoukseen.

4.5 Hallitus

Valtuusto valitsee liiton hallituksen puheenjohtajan ja jäsenet erovuoroisten tilalle. Esityksen vuoden 2021 hallituksen kokoonpanosta tekee valtuuston vuoden 2020 kevätkokouksen asettama valintatoimikunta joulukuussa 2020. Hallitus vastaa liiton toiminnan operatiivisesta suunnittelusta, taloudesta ja seurannasta. Hallitus kokoontuu vuoden aikana 7–9 kertaa. Hallitus voi kokoontua myös sähköisesti. Valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat osallistuvat työskentelyyn puhevaltaisina. Hallituksen puheenjohtaja on Sampo Suihko.

4.6 Jaostot, työryhmät ja neuvottelukunnat

Hallitus asettaa avukseen jaostoja, työryhmiä ja neuvottelukuntia, joiden tehtävänä on valmistella ja tehdä aloitteita liiton toiminnan kehittämiseksi. Samalla ne toimivat liiton ja ympäröivän yhteiskunnan ja eri toimijoiden välisenä yhdyssiteenä.

Hallitus nimittää jaostot ja työryhmät kaudelle 2021–2022 tammikuussa 2021. Jaostojen toimintatavoissa tehostetaan verkkotyöskentelyä. Jaostojen, työryhmien ja neuvottelukuntien puheenjohtajana toimii aina joko hallituksen jäsen tai joku liiton puheenjohtajistosta ja sihteerinä liiton toimihenkilö.

Vuonna 2020 liiton työn tukena oli seuraavat jaostot ja työryhmät, joista osa jatkaa myös seuraavalla kaudella:

1. Päälinjajaosto
2. Edunvalvontajaosto
3. Kaupunkityön jaosto
4. Kotiseutupäivien kehittämistyöryhmä
5. Strategiatyöryhmä
6. Paikallismuseo- ja arkistotyöryhmä
7. Sijoitustyöryhmä

Seurantaloasiain neuvottelukunta ja sen alainen työvaliokunta

Neuvottelukuntaan kuuluu seurantaloja ylläpitävien yhdistysten keskusjärjestöjen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön, ympäristöministeriön, Suomen Kuntaliiton ja Museoviraston edustajat. Neuvottelukunnan puheenjohtajan asettaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Neuvottelukunta tekee Kotiseutuliton hallitukselle esityksen vuosittaisesta seurantalojen korjausavustusten jakamisesta. Neuvottelukunnan työvaliokunnan puheenjohtajana toimii Kotiseutuliton toiminnanjohtaja. Ks. luku 6.

5. JÄRJESTÖTOIMINTA JA EDUNVALVONTA

5.1 Liiton palvelutarjotin

Kotiseutuliitto on maamme tärkein kolmannen sektorin kulttuuriperintötyön tukija. Mitä paremmin liitto tuntee kentän sitä paremmin liitto voi tarjota toivottua tukea ja palveluita. Vuonna 2020 aloitettua selvitystä jäsenkentän tilasta jatketaan. Palvelutarjotinta kehitetään osana liiton strategian toteuttamista.

Kohtaamistarjotin: Kohtaamisen ja vaihdannan lisääminen eli muun muassa maakunnallisten kokousten kehittäminen. Maakunnallisia tilaisuuksia pidetään jatkossa joka maakunnassa joka vuosi, niitä kehitetään kohti alueellista verkostoitumista ja vertaisoppimista.

Koulutustarjotin: Kotiseutuliitto tarjoaa valtakunnallisia koulutuskierroksia sekä yksittäisiä koulutuksia ja sparrauksia.

- Valtakunnallisten koulutuskierrosten tavoitteena on paitsi jäsenkentän tukeminen myös aihepiirin ja toimijoiden yhteiskunnallisen merkittävyyden esille tuominen.
- Yksittäisten koulutusten ja sparrausten päämääränä etenkin jäsenistön toiminnan tukeminen ja kehittäminen. Huomioidaan toivotuimmat teemat ja monikanavainen osallistuminen eri puolilta Suomea.

Ks. myös luku 5.3.

5.2 Lausunnot ja edunvalvonta

Liitto toimii asiantuntijana ja jäsenistönsä edunvalvojana kotiseututyöhön, paikallisuuteen ja kulttuuriperintöön liittyvissä kysymyksissä. Liitto tekee omaehtoisesti tai yhteistyössä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa julkiselle vallalle aloitteita omaa alaansa koskevissa, toimenpiteitä vaativissa kysymyksissä.

Liitto osallistuu kannanotoillaan yhteiskunnan kehityksen suunnasta käytävään keskusteluun. Toimintavuoden aikana seurataan edelleen mm. maakuntauudistusta ja sitä, miten se vaikuttavat jäsenyhdistysten toimintaympäristöön. Liiton näkökulmia mahdollisten kuntaliitosten kulttuurisista vaikutuksista ja maakuntauudistuksesta välitetään kunta- ja järjestökenttään.

Liitto antaa siltä pyydetty lausunnot ja pyrkii siihen, että se kutsutaan jo eri valmisteluelinten jäseneksi sen intressialueilta. Liitto toimii lausunnonantajana Valtioneuvoston kanslialle kotiseutuneuvoksen arvonimeä varten.

Lisäksi liitto antaa lausuntoja ja julkilausumia ja kommentoi kotiseututyön sektorilla tapahtuvaa kehitystä omilla viestintäkanavillaan ja muussa mediassa.

Kotiseutuliitolla on toimivat yhteydet liiton toimialaan kuuluviin ministeriöihin ja keskusvirastoihin sekä valtakunnallisiin järjestöihin. Liitto informoi tarpeen mukaan eduskuntaa toiminta-alueensa asioista.

Kotiseutuliitto laatii etenkin jäsenten tueksi kevään 2021 kuntavaaleihin sisältöjä ja aineistoja, joiden avulla kotiseututyön merkitystä voi pitää esillä.

5.3 Koulutustoiminta

Maakunnalliset kokoukset ja niiden kehittäminen

Maakunnalliset tilaisuudet ovat vuosittainen verkostoitumis- ja koulutustilaisuus liiton jäsenille, toimihenkilöille ja luottamushenkilöille. Tilaisuuksiin kutsutaan tarvittaessa myös eri alojen asiantuntijoita kertomaan kotiseututyön ajankohtaisiin teemoihin liittyvistä kysymyksistä.

Maakunnallisia kokouksia järjestetään jatkossa vuosittain joka maakunnassa, jotta ne tehostavat verkostoitumista, jäsenten välistä vuorovaikutusta sekä kentän ja luottamushenkilöiden säännöllistä kohtaamista yhdenvertaisemmin. Tapahtumat, joissa ei suoriteta valtuustoehdokkaan vaalia, voidaan järjestää myös etäyhteyksin. Selvitetään myös mahdollisuutta hyödyntää synergiaa Kuntaliiton ja maakuntien liittojen maakuntapäivien kanssa. Tilaisuuksilla on monia samanlaisia tavoitteita.

Koulutus kotiseutuarkisto- ja paikallismuseotoimijoille

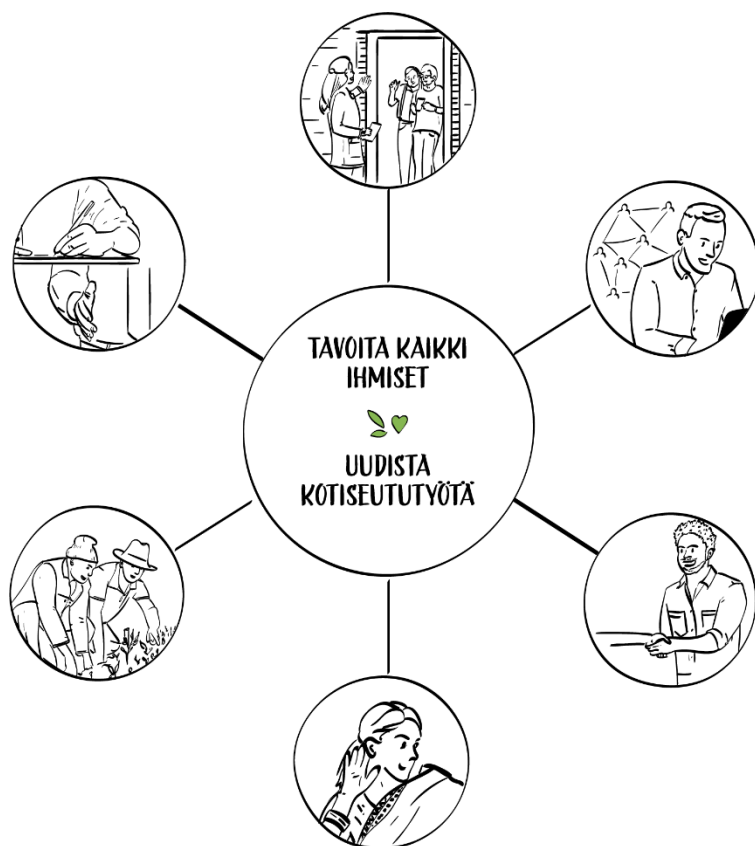
Suomen Kotiseutuliitto on yhdessä Kansallisarkiston kanssa pyrkinyt vuosien ajan kehittämään kotiseutuarkistotoimintaa järjestämällä arkistotoimeen liittyviä koulutusseminaareja ja tutustuttamalla paikallistoimijat (arkistonmuodostajat) mm. tietojärjestelmiin. Vuonna 2018 voimaan tullut EU:n tietosuojasetus ja 2019 uudistunut henkilötietolaki ovat osaltaan aiheuttaneet uusia haasteita arkistoille. Haasteisiin vastatakseen Kotiseutuliitto järjestää vuoden 2021 aikana useampia koulutuksia. Kohderyhminä kotiseutuarkistojen lisäksi ovat paikallismuseot, koska niillä on samanlaisia tarpeita vahvistaa osaamista tietosuojalainsäädännön soveltamisessa kulttuuriperintötyössä. Koulutus vahvistaa kotiseutuarkistojen ja paikallismuseoiden kautta kansalaisten osallisuutta kulttuuriin ja kulttuuriperintöön.

Liitto suunnittelee koulutussarjan yhteistyössä Kansallisarkiston kanssa. Koulutuspaikkakuntia ovat entiset maakunta-arkistot, nykyiset Kansallisarkiston toimipaikat. Ne sijaitsevat Hämeenlinnassa, Joensuussa, Jyväskylässä, Mikkelissä, Oulussa, Turussa ja Vaasassa, mutta jokaiseen ei järjestetä erillistä tilaisuutta. Koulutussisällön pääsuunnittelijana toimii Kotiseutuliiton valtuuston asiantuntijajäsen, Kansallisarkiston johtaja Vuokko Joki Oulun toimipaikasta.

Digitaidot kansalaistaitona – koulutuksella kohti kotiseututyön uutta normaalia

Koronakriisi on tehnyt näkyväksi sekä tarpeen että mahdollisuuden kehittää kansalaistoiminnan ja kulttuuriperinnön digitalisaatiota. Kotiseutuliitto haluaa lisätä yhteiskunnan yhdenvertaisuutta, kotiseututyön saavutettavuutta ja asukkaiden osallistumismahdollisuuksia. Digitaatioja tarvitaan nykyään myös arjen asioiden hoidossa ja sosiaalisen elämän ylläpitämisessä.

Mikäli haettu rahoitus saadaan, liitto tukee toimijoita elinikäisessä oppimisessa ja toimimaan aktiivisina kansalaisina osana lähiyhteisöä ja yhteiskuntaa. Liitto etsii sopivimmat digitaaliset työvälineet kansalaistoiminnan ja paikallisen kulttuuriperintö- ja kotiseututyön tueksi, kokoaa ne yhteen ja laatii niistä havainnollisia ja innostavia opetuspaketteja. Liitto järjestää erilaisia etä- ja lähikoulutuksia aiheesta eri puolilla Suomea.

Neuvonta ja ohjaus digialustojen käyttöön

Keväällä 2020 aloitettuja kevyitä etäkoulutuksia jatketaan vuonna 2021. Koulutuksilla kehitetään jäsenistön toimintaa, tarjotaan uutta osaamista digitalisuuteen ja tuetaan verkostoitumista. Osa koulutuksista toimii vertaisoppimisen periaatteella.

eMuseo-palvelun käyttöönottoa tuetaan useilla koulutuksilla.

5.4 Jäsenedut ja -palvelut

Kotiseutuliiton työn ja toiminnan päämääränä on jäsenistön palveleminen ja jäsenkentän toimintavalmiuksien parantaminen. Myös erillisiä jäsenetuja ja -palveluita kehitetään jatkuvasti. Jäsenedut ja jäsenpalvelut on koottu verkkoon: www.kotiseutuliitto.fi/jasenille. Toimintavuonna panostetaan edelleen etujen käyttöönoton helpottamiseen ja tunnettuuden lisäämiseen.

Liiton jäsenmateriaali sisältää järjestötoimintaan, kotiseututyöhön ja kulttuuriperintöön liittyvää aineistoa, tietoiskuja sekä julkaisuja. Jäsenille toimitetaan tietoa uutiskirjeen muodossa kerran kuussa. Lisäksi liitto tarjoaa sähköisiä tietopalveluja internetsivuillaan kohdassa Tietopankki ja monissa sosiaalisen median kanavissa ja ryhmissä (ks. luku 8.3).

Jäsenedut

- Jäsenmateriaali, vuosikirja ja Kotiseutuposti-lehti postitse
- Hilja-uutiskirje ja sähköinen Kotiseutuposti sähköpostitse
- Tuotteet ja julkaisut jäsenhintaan sekä jälleenmyyntioikeus liiton myyntituotteisiin
- eMuseo-mobiiliopastesovellus kotiseutu- ja muille paikallismuseoille, www.emuseo.fi
- Verkkosivut yhdistyksille ja henkilöjäsenille www.kotiseudut.fi-palvelussa
- 20 % ale jäsenrekisteristä (alle 100 jäsenen yhteisöille ilmainen), sis. mm. verkkolaskutus
- Etuja uuden yhdistyksen perustamiseen (mallisäännöt, ilmainen rekisteröinti)
- Mahdollisuus käyttää Kotiseutuliiton toimistoa kokouksiin maksutta
- Kutsut liiton tilaisuuksiin, koulutuksiin, seminaareihin ja kotiseutupäiville
- Yhteistyöpalaverit ja alueellinen yhteistyö
- Huomionosoitukset jäsenyhdistysten jäsenille (ansiomerkit, ansiomitalit)
- Oikeus rekisteröidä yhdistyksen seurantalot www.seurantalot.fi -palveluun maksutta.

Jäsenpalvelut

Jäsenpalveluita ovat mm. jäsenviestintä, edunvalvonta, koulutustoiminta, seurantalojen korjausneuvonta, tietopalvelut sekä neuvonta ja opastus järjestötoimintaan. Kotiseutuliitto palvelee jäseniään tiedottamalla paitsi liiton toiminnasta myös välittämällä järjestötoimintaan, kotiseututyöhön ja kulttuuriperintöasioihin liittyviä uutisia. Jäsenet vaikuttavat liiton ja koko kotiseutuliikkeen tulevaisuuden suuntaan mm. vuosikokouksessa ja maakunnallisissa kokouksissa.

Jäsenetujen ja -palvelujen kehittäminen

Liitto tehostaa ja kehittää sekä olemassa olevia että luo uusia jäsenetuja ja -palveluja tukemaan kentän toimintaa entistä paremmin, myös muuttuvissa olosuhteissa.

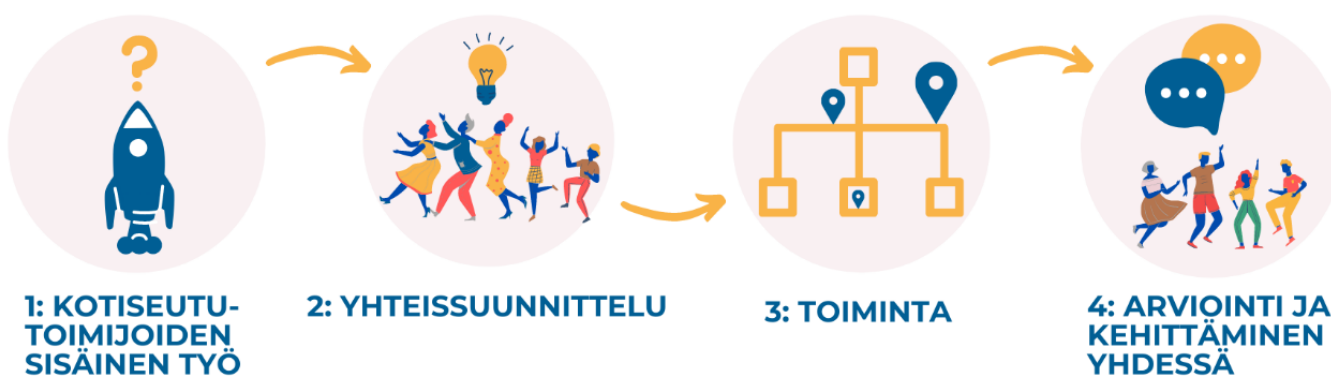
Kotiseutuliitto on toteuttanut jäsenilleen keväästä 2020 alkaen jatkuvan koronakyselyn pandemian vaikutuksista kotiseututyöhön ja jäsenistön toimintaan. Kotiseutuliitto seuraa vastausten perusteella jäsenkentän tilannetta ja vastaa neuvonnallaan ja toiminnallaan jäsenten ajankohtaisiin tarpeisiin tukien niitä poikkeustilanteessa. Ks. myös luku 7.6, Digitaidot kansalaistaitona – koulutuksella kohti kotiseututyön uutta normaalia.

5.5 Työkaluja ja toimintamalleja jäsenille

Mestarit & kisällit -toimintamalli yleisukupolviseen kotiseututyöhön

Yleisukupolvinen Mestarit & kisällit -toiminta tarkoittaa lasten, nuorten ja eläkeikäisten yhteen saattamista ja vastavuoroista oppimista toiminnallisissa, paikallisissa kotiseuturyhmissä. Ryhmissä tutustutaan moninaiseen suomalaiseen kulttuuriin, uusiin ja vanhoihin perinteisiin sekä omiin kotikulmiin.

Mestarit & kisällit -toimintamalli, eli *Käyttäjän opas yleisukupolviseen kotiseututyöhön* antaa askelmerkit sekä tarjoaa tukimateriaalia uudenlaisen, eri-ikäiset osallistavan toiminnan aloittamiselle tai sen kehittämistyölle. Toimintamallin neljä kohtaa kattavat ennen toiminnan aloittamista tapahtuvan kotiseututoimijoiden sisäisen työn, yhdessä kaiken ikäisten osallistujien kanssa tehtävän yhteissuunnittelun, itse yleisukupolvisen toiminnan sekä yhdessä osallistujien kanssa tapahtuvan arvioinnin ja kehittämisen. Käyttäjän opas johdattaa uuden äärelle kysymyksiin sekä syventävin materiaalein, kuten osallisuussuunnitelman, esimerkkien ja arviointityökalun avulla.

Yleisukupolvisen kotiseututyön verkko-opas, viestintäaineisto ja -ohjeistus sekä toiminnan suunnittelun ja toteutuksen avuksi tuotetut materiaalit ovat eri-ikäisten kanssa kotiseututyötä tekevien jäsenyhteisöjemme vapaassa käytössä. Opas on liiton tietopankissa: www.kotiseutuliiitto.fi/tietopankki

Mestarit & kisällit -toiminta käynnistyi Suomen Kulttuurirahaston rahoittamana hankkeena 2018 ja hanke jatkui vuoden 2020 loppuun. Kaksivuotisessa hankkeessa tuettiin erilaisia kotiseututoimijoita uudenlaisen kotiseututoiminnan käynnistämiseksi. Kotiseutuliiitto viesti, koordinoi ja neuvoi maanlaajuisia toimintaa.

Hankkeen aikana syntynyt Mestarit & kisällit -verkosto, uutiskirje ja sosiaalinen media jatkavat yleisukupolvisesta paikallistoiminnasta viestimistä. Kanavat ovat merkittävä tapa ja väylä toimeenpanna vuoden 2021 päälinjojen toteutumista: kestävä kotiseutu ja kotiseututyötä, nuorten omaehtoista kotiseututoimintaa sekä vuorovaikutteista kotiseutuliikeyttä.

Mestarit & kisällit -toiminta on lisäksi tarjolla harrastustuntina Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisessa koululaiskyselyssä. Koululaiskyselyssä kartoitetaan 1.–10.-luokkalaisten omia toiveita ja kiinnostuksen kohteita koulupäivän yhteyteen integroiduille harrastusmahdollisuuksille, joita kunnat kyselyvastausten pohjalta alkavat toteuttaa. Koululaiskysely on osallistujamäärällä mitattuna merkittävimpiä maamme lasten ja nuorten kuulemisen välineitä.

Kotiseutuliiitto markkinoi toimintamallia kuntien suuntaan ja koordinoi kysynnän mukaan valtakunnallisesta Mestarit & kisällit -verkostosta toimijoita kouluissa tapahtuvaan yleisukupolvisen kotiseutuharrastukseen. Verkostoon voi liittyä mukaan jokainen kotiseutuyhteisö, joka kokee kiinnostusta eri-ikäisten yhteiseen paikallistoimintaan.

Kulttuurinen moninaisuus kotiseututyössä

Kulttuurinen moninaisuus on osa suomalaista yhteiskuntaa. Tällaisessa yhteiskunnassa on tärkeää rakentaa luottamusta ja kunnioitusta toinen toistemme välille. Paikallisyhteisöillä ja kulttuurisella osaamisella on suuri merkitys keskinäisen kunnioituksen ja luottamuksen luomisessa. Juuri siksi kotiseututyöllä on loistavat mahdollisuudet tukea kulttuurista moninaisuutta yhteiskunnassamme.

Kulttuurisesti moninainen kotiseututyö -verkko-opas kertoo kulttuurisesti moninaisesta kotiseututyöstä ja auttaa huomioimaan moninaisuuden etenkin yhdistystoiminnassa.

Oppaan sisältö on koottu lähdeaineiston lisäksi Kaikilla on oikeus kotiseutuun -hankkeen toiminnan ja havaintojen pohjalta vuosina 2019-2020. Aineistosta tiedotetaan aktiivisesti vuonna 2021. Opas kulttuurisesti moninaiseen kotiseututyöhön on tietopankissa: www.kotiseutuliitto.fi/tietopankki

Yhteisöt elävät! Elävän perinnön työpajamalli

Yhteisöt elävät! -hankkeessa järjestettiin aineettoman kulttuuriperinnön työpajoja erilaisille yhteisöille syksyllä 2020. Työpajoissa tutustuttiin aineettomaan, elävään perintöön ja lisäksi osallistujat loivat omaan toimintaansa istuvan suunnitelman elävän perinteen käsittelyyn – sen vaalimiseen, tekemiseen ja jakamiseen omissa yhteisöissä. Yhteisöt elävät! -hanke toteutettiin Museoviraston aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen mukaisten yhteistyö- ja kehittämishankkeiden avustuksella. Hankkeen tuloksena julkaistaan jäsenyhteisöjen käyttöön malli aineettoman kulttuuriperinnön työpajasta.

5.6 Valtakunnalliset kotiseutupäivät

73. Valtakunnalliset kotiseutupäivät järjestetään Pohjois-Pohjanmaalla Oulussa 12.–15.8.2021 teemalla kulttuuri-ilmastonmuutos. Päivien pääjärjestäjänä toimii Oulun kaupunki yhteistyössä Kotiseutuliiton kanssa. Kotiseutupäivien teema on sama, jolla Oulu hakee Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuonna 2026.

Vuoden 2022 järjestyksessään 74. Valtakunnalliset kotiseutupäivät järjestetään Rovaniemellä. Neuvotteluja vuoden 2023 ja 2024 kotiseutupäivistä on myös jo käyty.

Kotiseutupäivien kehittämistyö ja keskeiset muutokset

Kotiseutupäivien kehittämistyöryhmä on tehnyt laajan uudistusohjelman, ja vuoden 2022 päivät Rovaniemellä ovat ensimmäiset uusimuotoiset Kotiseutupäivät.

Valtakunnalliset Kotiseutupäivät järjestetään jatkossa hyvissä ajoin ennen koulujen alkua tai reilusti koulujen alkamisen jälkeen. Tapahtuma on jatkossa kolmipäiväinen, perjantaista sunnuntaihin. Kotiseutupäivillä on aina paikallinen pääjärjestäjä, joka toimii yhteistyössä Kotiseutuliiton kanssa. Kotiseutupäivien haku on avointa, ja liiton hallitus julistaa haut määräajoin. Liitto voi tarvittaessa myös itse käynnistää neuvotteluja potentiaalisten pääjärjestäjien kanssa.

Kotiseutupäivien sisältöä kehitetään entistä rennommaksi, iloisemmaksi, avoimemmaksi ja osallistavammaksi huomioiden kuitenkin tapahtuman positiiviset perinteet. Sisältösuunnittelussa huomioidaan kävijäpalaute. Yksittäisiä tilaisuuksia pyritään myös jakamaan verkossa.

Kotiseutupäivien järjestämisopas uusitaan vuoden 2021 aikana. Erityistä huomiota siinä kiinnitetään tehtävien ja vastuiden jakamiseen, viestintään sekä uusiin tärkeisiin teemoihin kuten kestävä kehitys. Järjestämisoppaan pariin laaditaan erillinen viestintäopas, jossa määritellään mm. aikataulut sekä liiton ja

pääjärjestäjän kanavat ja vastuut. Kotiseutupäiville luodaan myös yhtenäinen visuaalinen ilme ja logo 2022 tapahtuman suunnittelun yhteydessä. Samalla selvitetään Kotiseutupäivät-sovelluksen mahdollisuutta.

Kotiseutupäivien kehittämistyöstä viestitään erikseen ja työstä on laadittu erillinen suunnitelma.

5.7 Maakunnallinen kotiseututoiminta

Hyvät edellytykset maakunnalliseen toimintaan on vuosikaudet tarjonnut maakuntien liittojen kuuluminen Kotiseutuliiton jäsenkuntaan. Kotiseutuliitto on edelleen kehittänyt maakuntien liittojen kanssa liiton jäsenyhdistysten ja kuntajäsenten välistä yhteistyötä mm. valtuustonsa vaalin valmistelemiseksi alueittain. Myös koulutustoiminnassa alueellisuus otetaan aina huomioon.

Kaikkien maakuntien liittojen kulttuurivastaavat kutsutaan yhteiseen vuosittaiseen tapaamiseen alkuvuodesta. Viime vuosina on pyritty järjestämään myös toinen yhteinen keskustelutilaisuus maakuntien liittojen ja opetus- ja kulttuuriministeriön edustajien kanssa.

Kotiseutuliitto järjestää keväisin 11 maakunnallista kokousta yhteistyössä maakuntien liittojen kanssa. Maakunnallisiin kokouksiin kutsutaan kaikki kyseisen maakunnan jäsenyhteisöt sekä alueen luottamushenkilöt keskustelemaan ajankohtaisista asioista ja valitsemaan maakunnan ehdokas liiton valtuustoon. Tilaisuuksien yhteydessä on myös kotiseututyön ajankohtaisiin osa-alueisiin liittyviä koulutuksellisia puheenvuoroja. Vuoden 2021 aikana tilaisuuksia kehitetään ja tapaamisia lisätään. Ks. luku 5.3.

Maakuntien liittojen lisäksi liiton jäsenistöön kuuluu myös kotiseututyön aluejärjestöjä ja muita alueellisesti toimivia yhteisöjä, joiden työtä pyritään tukemaan maakuntatasolla.

5.8 Paikallistoiminta

Kotiseututyön painopiste on paikallistasolla, jossa liiton jäsenyhdistykset ja jäsenkunnat omine verkostoineen toimivat. Kuntaliitokset ja toimintaympäristön muutokset ovat lisänneet paikallisten identiteettien esiintuomista ja vahvistamistarvetta, mikä on tarjonnut liiton jäsenkunnalle tehtävää.

Liitto tukee suunnitelmallisesti jäsenkentän keskinäistä sekä keskusjärjestön ja kentän keskinäistä verkostoitumista ja vuorovaikutusta mm. luvussa 5.1 kuvatun palvelutarjottimen toimenpitein.

Liiton henkilökunta ja luottamushenkilöt hoitavat aktiivisesti yhteyksiä jäsenyhteisöihin. Liiton toimisto vastaanottaa jäsenyhteisöiltä ja eri kotiseututyötä tekevilä laitoksilta kotiseutujulkaisuja. Useat jäsenyhteisöt lähettävät myös omat tiedotuslehtensä liiton toimistoon.

Suomen Kotiseutuliitto korostaa jatkossakin kotiseututyön merkitystä paikallisidentiteettien ja yhteisöllisyyden ylläpitäjänä.

- Liitto lisää yhteistyötä laajalla alueella toimivien yhdistysten, seudullisten yhteenliittymien ja kaupunginosayhdistysten liittojen kanssa tavoitteena hyvien toimintojen innovointi ja työmallien välittäminen kentälle.
- Liitto tukee uusien yhdistysten perustamista mm. neuvomalla ja tarjoamalla mallisäännöt yhdistysten käyttöön.
- Liitto auttaa paikallisyhteisöjä edistämään monipaikkaisten asujien, maassamuuttajien ja maahanmuuttajien mahdollisuutta osallistua kotiseudun kehittämiseen ja kotiseututoimintaan.
- Liitto kannustaa ja tukee paikallisyhdistyksiä ottamaan kantaa ja vaikuttamaan kotiseudun kehittämiseen ja mm. kotiseutukasvatukseen alueensa kouluissa.

- Liitto kehittää edelleen toimintamallia, miten valtuutetut toimivat alueellaan tiedottaen Kotiseutuliiton ajankohtaisista asioista sekä vahvistaen jäsenten ja keskusjärjestön välistä yhteenkuuluvuutta
- Liitto tiivistää kentän paikallisen ja valtakunnallisen toiminnan yhteyttä viestinnän ja vuorovaikutuksen keinoin.

5.9 Tunnustuksenosoitukset

Kotiseututyön ansiomitali on liiton myöntämistä tunnustuksenosoituksista korkein. Valtakunnallisilla kotiseutupäivillä jaettavat mitalit myöntää Kotiseutuliiton hallitus jäsenyhteisöjen esityksestä. Vuoden 2021 aikana ansiomitali uudistuu vanhan mitalin loppuessa varastosta.

Liitto jatkaa *Kotiseutuliiton ansiomerkkien* välittämistä jäsenyhteisöille. Hopeisista ja kultaisista ansiomerkeistä päättää Kotiseutuliiton hallitus, pronssisesta päättää jäsenyhteisön oma hallitus.

Jäsenyhteisöt voivat tilata liiton *standaaria eli pienoislippua* jäsentensä palkitsemiseksi tai huomionosoitukseksi kotiseututyössä ansioituneille oman harkintansa mukaan.

Lisäksi jäsenyhteisöt voivat tilata hopeisesta ansiomerkistä mukailtua hopeista *kaulariipusta* lahjaksi. Liitolla on myös hopeoitu *rintamerkki*.

5.10 Palkitsemiset

Vuoden kotiseutuyhdistys

Vuoden kotiseutuyhdistyksen valinnalla tuetaan innovatiivista ja uudistuvaa kotiseututyötä. Palkittavan tahon tulee olla Kotiseutuliiton jäsenyhdistys. Vuoden kotiseutuyhdistys julkaistaan Kotiseutuliiton vuosikokouksessa Valtakunnallisilla kotiseutupäivillä elokuussa.

Vuoden kaupunginosa

Vuoden kaupunginosan valinnalla halutaan korostaa kaupunginosien ja taajamien aktiivisuuden ja kansalaistoiminnan merkitystä yhteisöllisyyden ja viihtyvyyden rakentajina. Vuoden kaupunginosa julkaistaan Floran-päivänä 13. toukokuuta.

Vuoden kotiseututeos

Kilpailun tavoitteena on kannustaa kotiseutukirjojen tekijöitä ja tuoda näkyvyyttä paikallista kulttuuria ja historiaa käsitteleville teoksille. Voittaja julkaistaan Turun kirjamessuilla lokakuussa 2021.

Hyvän korjauksen palkinto

Seurataloasiain neuvottelukunnan nimeämälle kohteelle jaetaan Hyvän korjauksen palkinto parillisina vuosina.

5.11 Sidosryhmäyhteistyö ja jäsenyydet eri yhteisöissä

Tavoitteenamme on olla paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti vahva verkostoituja ja hyvä kumppani, joka linkittää paikalliset asukkaat ja yhdistykset, eritaustaiset kansalaisyhteiskunnan toimijat, viranomaistahot ja julkisen sektorin. Olemme myös Euroopan tasolla monessa mukana.

Ydiosaamistamme on kulttuuri- ja rakennusperintöön, paikalliseen kehittämiseen ja erilaisiin kumppanuuksiin ja hankkeisiin liittyvä neuvonta ja asiantuntijapalvelut. Keskeistä meille on jäsenistömme osaava toiminta ja osaamisen kehittäminen. Sidosryhmä- ja kumppaniverkostomme täydentävät omaa osaamistamme.

Kotiseutuliitolla on toimivat yhteydet valtiovaltaan, eri ministeriöihin ja keskusvirastoihin sekä valtakunnallisiin järjestöihin. Yhteistyö eri verkostoissa lisää Kotiseutuliiton tietoisuutta ajankohtaisista asioista, mikä puolestaan palvelee koko jäsenistöä. Sidosryhmäyhteistyö mahdollistaa myös jäsenistön tekemän paikallisen kotiseututyön esillä pitämisen.

Liiton yhteistyö opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa on toteutunut erityisesti seurantalojen korjaushankkeissa, kotiseutumuseohankkeissa ja yleisessä kotiseututoiminnan kehitystyössä. Yhteistyö ympäristöministeriön kanssa on tiivistä erityisesti Euroopan kulttuuriympäristöpäivien yhteydessä. Lisäksi liitto tekee monissa hankkeissa yhteistyötä mm. Museoviraston ja Opetushallituksen kanssa.

Liiton edustajat organisaatioissa ja työryhmissä, joissa liitto on jäsenenä tai joihin on kutsuttu liiton edustaja:

- Elävän perinnön luontorinki (Unescon aineeton kulttuuriperintö), Museovirasto
- Euroopan kulttuuriperintötunnus -ohjausryhmä, Museovirasto
- Euroopan kulttuuriympäristöpäivien työryhmä, ympäristöministeriö
- Europa Nostra Finland ry
- European Heritage Days, Council of Europe ja ympäristöministeriö
- Folklandia kansantanssi- ja musiikkiristeily
- Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE, Valtioneuvosto
- Kulttuuriperintöalan neuvottelukunta, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Käsi- ja Taideteollisuusliitto Taito ry
- Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen sidosryhmäfoorumi, ympäristöministeriö
- Muinaisjäännösten hoidon rinki, Museovirasto
- Pohjola-Norden
- Seurantaloasiain neuvottelukunta
- Suomen Kansallispukujen Ystävät ry
- Suomen Kylät ry
- Tammenlehvän perinneliitto
- Turun kansainvälisten Kirjamesujen päätoimikunta
- Uudenmaan Ely-keskuksen kulttuuriympäristöryhmä
- Valtakunnalliset kotiseutupäivät: päätoimikunta ja järjestelytoimikunta
- Viheralan neuvottelukunta VihNe
- Yksityisarkistojen neuvottelukunta, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen -ryhmä, maa- ja metsätalousministeriö

5.12 Kansainväliset yhteydet

Suomen Kotiseutuliitto – The Finnish Local Heritage Federation – on myös kansainvälisesti aktiivinen toimija etenkin Euroopan neuvoston ja Euroopan komission suuntaan.

Kotiseutuliiton järjestöpäällikkö Liisa Lohtander on Suomen edustaja Euroopan neuvoston ja Euroopan komission European Heritage Days (EHD) -ohjelmassa ja toimii ohjelman kansallisena koordinaattorina. EHD on Euroopan neuvoston laajin ja pitkäikäisin kulttuuriohjelma ja neuvosto johtaa ohjelmaa yhteistyössä Euroopan komission kanssa. Kansallinen koordinaattori pitää pitkin vuotta tiiviisti yhteyttä muiden maiden edustajiin sekä osallistuu kansainvälisiin koulutuksiin ja kokouksiin. Suomen EHD eli Euroopan Kulttuuriympäristöpäivät on esitelty luvussa 7.1.

Kotiseutuliitto on jäsen Europa Nostra (EN) -kulttuuriperintöjärjestössä, ja aktiivinen erityisesti Europa Nostra Finland -maaedustuston kautta. Kotiseutuliitolla on edustaja Europa Nostra Finlandin hallituksessa. Europa Nostra tekee läheistä yhteistyötä Euroopan unionin, Euroopan neuvoston ja Unescon kanssa. Europa Nostra mm. jakaa EU:n kulttuuriperintöpalkinnot oman kulttuuriperintöpalkinto-ohjelmansa yhteydessä sekä valitsee joka toinen vuosi seitsemän uhanalaisinta eurooppalaista kulttuuriperintökohdetta.

Liitolla on edustaja myös Museoviraston johtamassa Euroopan kulttuuriperintötunnus / European Heritage Label -ohjausryhmässä sekä Unescon aineettoman perinnön ringeissä. Lisäksi Kotiseutuliitolla on yhteistyötä mm. Ruotsin, Norjan ja Saksan kulttuuriperintöjärjestöjen kanssa.

6. SEURANTALOTOIMINTA

Kotiseutuliitto hoitaa opetus- ja kulttuuriministeriön delegoimaa tehtävää jakaa avustuksia valtion määrärahasta. Avustukset kohdennetaan seurantaloiden korjauksiin. Kotiseutuliitto saa vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoituksen seurantaloiden korjausavustusten jakamiseen ja siihen liittyvään neuvontatyöhön. Seurantaloiden korjausavustuksia on jaettu viime vuosina noin 1,7 miljoonaa euroa vuosittain.

Kotiseutuliiton työn painopiste on korjausavustusten jako- ja selvitysprosessissa, korjausneuvonnassa sekä avustuksiin sekä korjaamiseen liittyvässä viestinnässä. Korjausavustusten jakamiselle ja korjausneuvonnalle laaditaan erillinen toimintasuunnitelma.

6.1 Seurantalotoiminnan vuosi 2021

Toimintavuonna jatketaan Seurantalot.fi-sivuston aktiivista ylläpitoa ja uudistetaan korjausneuvontaan liittyvää materiaalia tarpeen mukaan. Lisäksi tehdään koulutusta yhdessä keskusjärjestöjen kanssa, neuvontakäyntejä yksittäisillä taloilla sekä kehitetään yhteistyötä muiden seurantalotoimijoiden kanssa. Laajan ja merkittävän kuva-arkiston digitointia ja piirustusarkiston luettelointia jatketaan.

Valtakunnallista seurantalopäivää vietetään vuosittain syyskuun toisena viikonloppuna samaan aikaan Euroopan kulttuuriympäristöpäivien kanssa. Seurantalotoimijoita kannustetaan osallistumaan päivään ja tekemään tunnetuksi talojen elävää kulttuuriperintöä.

Nykyisen Seurantaloasioiden neuvottelukunnan toimintakausi alkoi vuonna 2019, jolloin asetettiin myös neuvottelukunnan alainen työvaliokunta. Neuvottelukunta kokoontuu kaksi kertaa ja työvaliokunta noin neljä kertaa vuoden aikana.

6.2 Seurantaloaineiston digitointihanke

Vuonna 2019 aloitettiin opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksella seurantaloaineistojen käytettävyyttä ja saavutettavuutta parantava hanke. Hankkeessa kehitettiin seurantaloavustusten hakujärjestelmää sekä seurantaloaineistojen säilytystä, digitointia ja saavutettavuutta. Hanketta jatketaan vuonna 2021, mikäli sille saadaan rahoitus.

7. HANKKEET JA PROJEKTIT

Liitolla on sekä ulkoa rahoitettuja yhteistyöhankeita että sisäisiä järjestön kehittämishankkeita. Liiton sisäisiä kehittämishankkeita on esitelty edellisissä luvuissa, ja niitä ovat liiton strategiatyö, Valtakunnallisten kotiseutupäivien kehittäminen, maakunnallisten kokousten kehittäminen, sähköisen taloushallinnon kehittäminen jäsenviestinnän ja -palveluiden kehittäminen sekä seurantaloiden korjausavustukseen liittyvä digitaalisen aineistonhallinnan hanke.

Tässä luvussa on esitelty liiton yhteistyöhankeita.

7.1 Euroopan kulttuuriympäristöpäivät

Euroopan kulttuuriympäristöpäivät on jokasyksyinen tapahtuma, joka aktivoi ihmisiä toimimaan oman kulttuuriympäristönsä ja -perintönsä omaleimaisuuden puolesta ympäri koko Euroopan. Suomessa tapahtumat keskittyvät vuosittain syyskuun toiseen viikkoon.

Vuonna 2021 päiviä juhlietaan otsikolla Rajaton ja avoin (Inclusive Heritage (Heritage for Everybody)). Keskiössä on vuonna 2021 kulttuuriperinnön saavutettavuus ja erilaisten kohderyhmien osallistumismahdollisuuksien parantaminen. Tapahtumanjärjestäjät voivat lähestyä teemaa omista lähtökohdistaan nostaen esiin kulttuuriperinnön ja -ympäristön eri osa-alueita alueiltaan. Kotiseutuliitto haastaa kaikki jäsenensä järjestämään tapahtuman omalla alueellaan syyskuussa 2021 tai muuna ajankohtana. Tapahtuma voi olla kävelykierros, näyttely, talkoot tai muu tapa, jolla yhdistyksen ja koko yhteisön lähiympäristö ja/tai alueelle ominainen kulttuuriperintö tuodaan esille.

Euroopan kulttuuriympäristöpäiviä koordinoidaan Kotiseutuliitossa. Kotiseutuliitolla on kaksi edustajaa päivien työryhmässä. Liitto tekee vuosittain ympäristöministeriön kanssa erillisen sopimuksen, jonka mukaisesti päivien järjestely-, tiedotus- ja raportointivastuu on Kotiseutuliitolla, ja johon se saa rahoituksen ympäristöministeriöltä. Hankkeen kansainvälisestä osiosta ks. luku 5.10. Hankkeen materiaali on osoitteessa www.kulttuuriymparistopaivat.fi.

7.2 Turun Kansainväliset Kirjamessut

Turun Kansainväliset Kirjamessut järjestetään vuosittain lokakuun alussa. Suomen Kotiseutuliitto oli mukana perustamassa messuja 1980-luvun lopulla, ja messut pidettiin ensimmäisen kerran syksyllä 1990. Kotiseutuliitto on edelleen mukana kirjamessujen päätoimikunnassa ja suunnittelee ja ehdottaa messuille ohjelmaa joka vuosi, myös tänä toimintavuonna.

7.3 Korjausklินิกka – Kestävän rakentamiskulttuurin maaseutu

Kestävä kehitys, ilmastonmuutos ja kulttuuriperinnön vaaliminen haastaa maaseutualueiden korjaus- ja täydennysrakentajat. Korjausklินิกka-hanke tarjoaa tietoa, ohjausta ja neuvontaa kestävän kehityksen mukaiseen perinnekorjaamiseen etenkin Päijät-Hämeen alueella. Hankkeessa tuetaan myös alan yritysten uudistumista. Hankkeen tavoitteena on edistää maaseudun ja maaseututaajamien kestävän kehityksen ja kulttuuriperinnön huomioivaa korjaus- ja täydennysrakentamista sekä tukea alan elinkeinojen uudistumista. Hanke jatkuu vuoden 2021 loppuun saakka. Hankkeen päätoteuttaja on LAB-ammattikorkeakoulu. Kotiseutuliitossa toteutetaan hankkeen viestintää ja etsitään sisältöjen tuottajaksi kestävän korjausrakentamisen ammattilaisia. Asiantuntijoilta tilataan mm. kirjoitussarja kestävän kehityksen ja kulttuuriperinnön huomioivasta korjausrakentamisesta.

7.4 Tietosuojakoulutus kotiseutuarkisto- ja -museotoimijoille

Kotiseutuliitto on yhdessä Kansallisarkiston kanssa pyrkinyt vuosien ajan tukemaan ja kehittämään kotiseutuarkistotoimintaa muun muassa järjestämällä arkistotoimeen liittyviä koulutuksia ja tutustuttamalla paikallistoimijat tietojärjestelmiin. Vuonna 2018 voimaan tullut EU:n tietosuoja-asetus ja 2019 uudistunut henkilötietolaki ovat aiheuttaneet uusia haasteita. Haasteisiin vastatakseen Kotiseutuliitto järjestää vuonna 2021 tietosuoja-aiheista koulutusta eri puolilla Suomea. Ks. luku 5.3 Koulutustoiminta.

7.5 Digitaidot kansalaistaitona – koulutuksella kohti kotiseututyön uutta normaalia

Mikäli haettu rahoitus saadaan, tukee liitto lukuisilla koulutuksilla toimijoita elinikäisessä oppimisessa, toimimaan aktiivisina kansalaisina osana lähiyhteisöä ja yhteiskuntaa. Liitto etsii parhaat ja

kansalaistoiminnan käyttöön sopivimmat digitaaliset työvälineet paikalliseen kulttuuriperintö- ja kotiseututyöhön, kokoaa ne yhteen ja laatii niistä havainnollisia ja innostavia opetuspaketteja. Liitto järjestää etä- ja lähikoulutuksia aiheesta eri puolilla Suomea. Ks. luku 5.3 Koulutustoiminta.

7.6 Kulttuuriperintö kuntalaisten voimavarana

Hankkeen toteutuessa Kotiseutuliitto toimii yhtenä kansallisena kumppanina Museoviraston johtamassa kehittämistehtävässä. Hankkeessa jalkautetaan kuntien kulttuuritoimintalin tavoitteita osallisuuden ja kulttuuriperintötoiminnan näkökulmasta 40 kuntaan 3 maakunnassa kansallisten kumppanien tuella. Hankkeessa tuodaan kuntien toimijat yhteen keräämään ja luomaan toimintamalleja, hankkeita, verkostoja, palveluita ja matkailutuotteita, jotka ponnistavat kulttuuriperintötoiminnasta – mukaan lukien aineellinen, aineeton ja digitaalinen perintö. Alueellisella tasolla mukana ovat Kainuun liitto, Pohjanmaan liitto sekä Satakuntaliitto ja niiden kaikki kunnat. Kansallisella tasolla Museovirasto, Suomen museoliitto, Suomen Kotiseutuliitto sekä Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura.

8. VIESTINTÄ JA JULKAISUT

8.1 Viestimme rakkaudesta

Liiton viestintästrategia päivitettiin syksyllä 2020 vastaamaan liiton uutta Rakkaudesta kotiseutuun 2030 -strategiaa ja liiton vuoden 2019 lopussa järjestetyn viestintäkyselyn tuloksia. Liiton viestinnässä korostuvat liiton arvot: avoimuus, osallisuus, yhdenvertaisuus, paikallisuus, yhteenkuuluvuus ja kotiseuturakkaus.

Vuorovaikutusta jäsenistön kanssa lisätään strategian ja viestintästrategian mukaisesti. Jatkamme Suomi toimii -kampanjastamme tuttua mallia: keräämme hienoja ja kestäviä toiminnan malleja jäsenistöstä ja jaamme ne kaikille. Kotiseututyön merkitystä ihmisten juurtumiselle ja kestävälle kehitykselle tuodaan esiin.

Lisäksi varmistamme, että kaikkien on mukava lukea viestejämme tasavertaisesti, ks. 8.3.

Liiton jäsenviestintä ja muu sisäinen viestintä on avointa ja sitä kehitetään jatkuvasti. Sosiaalisessa mediassa jaetaan liiton artikkeleita ja muuta aineistoa. Liitto tarjoaa kotiseutuaktiiveille lukuisia foorumeita, joissa he voivat osallistua keskusteluun. Tällaisia ovat mm. erilaiset verkkotapahtumat ja kotiseututoimijoiden maakunnalliset kokoukset ks. 5.3.

Kotiseutuliiton vaikuttamisviestintää suunnittelee liiton hallitus ja edunvalvontajaosto.

Liitto kannustaa jäseniään ja luottamushenkilöitä jakamaan liiton materiaalia eteenpäin omalla toimintakentällään ja osallistumaan tiedon ja kokemusten vaihtoon. Vuonna 2021 kampanjoimme tavoittaaksemme yhä useamman henkilön kotiseututyön laajalla kentällä.

Liiton hankkeille laaditaan tarpeen mukaan omat viestintäsuunnitelmat.

8.2 Teemme yhteistyötä muiden viestijöiden kanssa

Liiton eri viestintävälineiden lisäksi tietoa jaetaan omien ja lähellä toimivien organisaatioiden kanavissa. Tällaisia ovat mm. Museoposti-lista ja Agricola-historiaverkko.

Liiton mediayhteistyötä laajennetaan ja vuorovaikutusta parannetaan järjestämällä tapaamisia median edustajien kanssa. Näin odotamme, että kotiseututyön merkitys tulisi paremmin esiin mediassa ja liiton tunnettuus asiantuntijaorganisaationa syvenisi.

Tiedotusvälineitä palvellaan aktiivisesti myös tarjoamalla niille haastateltavia ja juttuaiheita sekä lähettämällä tiedotteita ja artikkeleita ajankohtaisista aiheista ja tapahtumista.

Liiton laajan palkinto-ohjelman ja huomionosoitusten pyrkimyksenä on hyvien käytäntöjen jakamisen lisäksi tuoda esiin jäsenten merkittäviä saavutuksia.

Liitto osallistuu myös valtionhallinnon ja järjestöjen yhteisen kulttuuriympäristöviestijöiden Kyvyt-ryhmän toimintaan. Yhdessä viestimme on vahva ja kuuluva.

8.3 Juttujamme on mukava lukea

Vuonna 2020 olemme koittaneet varmistaa, että kaikkien on mukava lukea juttujamme. Pyrimme mm. siihen, että teksti erottuu hyvin taustastaan. Otsikoiden on hyvä olla napakoita ja virkkeiden selkeitä. Se palvelee kaikenlaisia jäseniämme ja lukijoitamme.

Liiton viestinnän saavutettavuutta on kehitetty opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadun ohjeistuksen mukaisesti. Kaiken mukavan takana on EU:n saavutettavuusdirektiivi. Vuonna 2021 sanomastamme tehdään vieläkin mukavampaa seurata.

8.4 Jäsenviestinnän kehittäminen

Kotiseutuliitto pyrkii palvelemaan viestinnässään erityisesti omaa moninaista jäsenistöään. Samalla palvelemme monipuolisesti koko kotiseutualan toimintakenttää ja suurta yleisöä. Liitolla on käytössä laaja ja eri käyttäjäryhmät kattava valikoima sekä sähköisiä viestintäkanavia että säännöllisesti ilmestyviä painettuja julkaisuja.

Jaamme juttujamme erilaisissa muodoissa ja eri kanavilla. Siten olemme kaikkien tavoitettavissa. Sanomamme tavoittaa näin erilaiset ja eri kanavia käyttävät jäsenet. Palvelemme hyvin myös niitä jäseniä, joilla ei ole käytettävissään kaikkia sähköisiä välineitä. Käytettävissä on mm. tuore painettu esite ja kirjeitse postitettava materiaali. Suurin osa viesteistämme on sähköisiä, mutta viestimme mm. sääntömääräiset asiat aina myös kirjeitse.

Toimintavuonna 2021 panostamme aiempaa enemmän siihen, että viestimme tavoittavat jäsenyhdistysten yhteyshenkilöiden lisäksi koko laajan jäsenkentän eli myös jäsenten jäsenet. Kehotamme yhdistysten yhteyshenkilöitä välittämään viestejämme paikallisyhdistysten jäsenille. Suunnittelemme etenkin yksittäisten viestien sisällöt sellaisiksi, että viestin välittäminen sellaisenaan tuntuu yhdistystoimijoista sopivalta.

Jäsenviestinnän eri näkökulmat huomioidaan etenkin palkitsemisiin ja huomionosoituksiin liittyvässä viestinnässä, jota toimistossa tehdä viikoittain. Esimerkiksi huomionosoituksiin, jäsenneuvontaan, avustuksiin ja myyntituotteisiin liittyvät viestit ja niihin liittyvät tilaisuudet tavoittavat useimmiten yhdistysten yhteyshenkilöä laajemman yleisön.

Jäsenviestinnän kehittäminen näkyy myös eri uutiskirjeiden sisällöissä (ks. seuraava luku).

Liitto hyödyntää jäseniltä vuoden 2019 lopulla kyselyllä keräämäänsä palautetta. Liitto kuuntelee edelleen jäsentensä toiveita viestinnän kehittämiseksi ja jäsenten oman viestinnän tukemiseksi ja ottaa mielellään vastaan rakentavaa palautetta.

8.5 Julkaisut

Liiton julkaisutoimintaa ajanmukaistamaan perustetaan julkaisutoimikunta, jonka tehtävänä on pohtia mm. Kotiseutu-vuosikirjan tulevaisuutta.

Kotiseutuposti

Vuoden 2021 aikana julkaistaan neljä numeroa Kotiseutuposti-lehteä. Lehden teemat mukailevat liiton toiminnan strategisia painopisteitä, ja vuonna 2021 lehti keskittyy erityisesti nuorten omaehtoiseen kotiseututoimintaan.

Lehti ilmestyy sekä painettuna että sähköisenä. Se tarjotaan jäsenetuna jäsenille ja Kotiseutuklubin jäsenille. Jäsenten jäsenet voivat tilata lehden sähköisen version. Lehden painoversio on tilattavissa myös liittymättä jäseneksi. Lehteä käytetään keskinäisen viestinnän lisäksi liiton ja sen jäsenistön toiminnan esittelemiseen ja liitolle tärkeiden teemojen esiin nostamiseksi. Lehteä jaetaan liiton ja yhteistyökumppaneiden tapahtumissa.

Uutiskirjeet

- **Jäsenkirje eli Hilja-uutiskirje** kokoaa yhteen Kotiseutuliiiton ja kotiseutuliiikkeen ajankohtaiset asiat ja ilmiöt. Vuoden 2021 aikana uutiskirje lähetetään sähköpostitse jäsenistölle ja luottamushenkilöille sekä muille kirjeen tilaajille noin kerran kuussa.
- **Mestarit & kisällit** -toimijaverkostolle lähetetään oma uutiskirje 4–6 kertaa vuodessa.
- **Seurantalotoimijoiden uutiskirje** noudattaa seurantalotyön vuosikelloa ja ajankohtaisia uutisia. Se lähetetään muutaman kerran vuodessa.
- **Paikallismuseoiden uutiskirjeeseen** kootaan kulttuuriperintö- ja museoalan ajankohtaiset aiheet paikallismuseotoimijoiden näkökulmasta 4–6 kertaa vuodessa. Kotiseutuliiitolla on ainoana toimijana kattava luettelo kaikista maamme noin 950 paikallismuseosta. Yhteystietoja ylläpidetään säännöllisesti.
- **Euroopan kulttuuriympäristöpäivät** -ohjelman viestintään liittyvä uutiskirje seuraa ohjelman omaa viestintäsuunnitelmaa.

Verkkosivut

Liiton verkkosivusto osoitteessa www.kotiseutuliiitto.fi on kattava tietopankki ja arkisto kaikkeen liiton toimintaan. Sivut toimivat myös alustana, jossa julkaistua materiaalia jaetaan eteenpäin uutiskirjeen, sähköisten sähköpostilistojen ja sosiaalisen median kanavien avulla. Sivuilla julkaistaan sekä tietoa liiton toiminnasta ja tapahtumista että uutisartikkeleita ja blogijuttuja. Sivujen kautta on mahdollista antaa palautetta liiton toiminnasta.

Kotiseutublogi

Kotiseutuliiitto avasi vuonna 2018 Kotiseutublogin, jonka tekstit kommentoivat alan ajankohtaisia asioita ja nostavat esiin keskustelunaiheita. Blogi on osoitteessa www.kotiseutuliiitto.fi/blogi.

Kotiseutu-vuosikirja

Vuonna 2021 Kotiseutu-vuosikirjaa ja sen muotoa pohditaan erillisessä, tilapäisesti asetettavassa julkaisutoimikunnassa.

Kirjamakasiini

Kirjamakasiini-nimisen uusien kotiseututeosten esittelysivuston ylläpitoa jatketaan. Esittelyjä ja arvioita julkaistaan pitkin vuotta. Esittelyn tuoreesta kotiseutukirjasta saa kirjoittaa kuka tahansa. Jäsenet saavat tilata maksullisen arvostelun jäsenhintaan. www.kotiseutuliitto.fi/toiminta/kirjamakasiini

8.3 Sosiaalinen media

Sosiaalisen median kautta jaetaan tietoa liiton toimintapiiriin kuuluvista asioista ja rakennetaan yhteisöllisyyttä toimijoiden välille.

Facebook

Facebookista on muodostunut kotiseututoiminnan keskeisin sosiaalisen median kanava, ja myös Kotiseutuliitolle se on yksi keskeisimmistä viestinnän kanavista.

- Liitolla on 4000 seuraajaa pääsivustollaan osoitteessa www.facebook.com/Kotiseutuliitto. Facebookissa jaetaan tietoa liiton tapahtumista ja uutisista. Monet liiton tapahtumat videoidaan Facebookiin suorana lähetyksenä kevyellä kalustolla. Sivusto on julkinen ja avoin myös muille kuin Facebookin jäsenille.
- Valtakunnallisilla kotiseutupäivillä ja Kotiseudulle-keräyksellä on omat sivunsa. Kotiseutupäivien sivulla on yli 1200 seuraajaa www.facebook.com/kotiseutupaivat. Kotiseudulle-keräyksen sivulla on noin 500 seuraajaa www.facebook.com/kotiseudulle.
- Monella yhteistyöhankkeella on oma sivunsa Facebookissa.

Vuonna 2021 jatketaan lukuisten Facebook-ryhmien ylläpitoa.

- Kotiseutuliittolaiset on liiton valtuuston ja hallituksen jäsenten ja työntekijöiden porinapaikka.
- Kaupunginosatoimijat on kaupunkijaoston perustama vapaamuotoinen keskusteluryhmä, joka yhdistää kaupunkien kotiseututyöstä ja sen kehittämistä kiinnostuneita toimijoita.
- eMuseo-toimijat on palvelua ylläpitävien yhteisöjen vinkki- ja vertaistukiryhmä.
- Mestarit & kisällit -toimijat kokoaa yhteen ylisukupolvisen kotiseututyön tekijät.

Twitter

Suomen Kotiseutuliiton Twitter-tili @Kotiseutuliitto jakaa ajankohtaisia uutisia yli 2100 seuraajalleen. Seurantaloilla ja Euroopan kulttuuriympäristöpäivillä on myös omat tilinsä @Seurantatolot ja @HeritageDaysFI, joita hallinnoidaan liiton toimistosta.

Instagram

Liitossa vuonna 2015 käyttöön otettua kuviin keskittyvää sosiaalisen median palvelun käyttöä aktivoidaan jatkuvasti. Liiton päätili on osoitteessa instagram.com/kotiseutuliitto. Seuraajia on jo yli 1500. Lisäksi liitto ylläpitää @mestaritjakisallit-tiliä. Myös osalla liiton hankkeista on omia Instagram-tiliä.

Flickr

Kuvienjakopalvelu tapahtumien ja hankkeiden kuvamateriaalille flickr.com/photos/kotiseutuliitto. Suurin osa kuvista on jäsenistön vapaassa käytössä kuvatiedot mainiten.

YouTube

Liiton YouTube-videokanavalla julkaistaan mm. merkittävimmät tapahtumien videoinnit. Kotiseutuliiton kanava on osoitteessa youtube.com/channel/UC8mufVK_4Fs7gIXe3W09HEQ

9. TALOUS

9.1 Liiton talous ja tavoitetulos 2021

Liiton talous perustuu **tuloihin**, jotka muodostuvat seuraavasti:

- valtionapu (35,1 %)
- jäsenmaksutuotot (15,9 %)
- hankemäärärahat (44,6 %)
- muut tuotot (4,4 %)

Menot jakautuvat seuraavasti:

- henkilöstökulut (40 %)
- hankekulut (44,6 %)
- toiminta- ja jäsenpalvelukulut (11,8 %)
- järjestökulut (3 %)
- muut kulut (0,6 %)

Tuloja yhteensä 768 613 euroa.

Menoja yhteensä 768 613 euroa.

Seurantalojen korjausavustustoimintaan eli korjausavustuksiin ja Kotiseutuliiton työhön korjausavustushakemusten käsittelyssä, neuvonnassa ja tutkimuksessa, haetaan valtionavustusta kaikkiaan 1 889 000 euroa. Lisäksi valtion vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa kohdennettiin seurantalojen korjausavustuksiin 1 500 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarvion mukaan ylijäämää ei kerry. Tavoitetulos ei aiheuta epävarmuutta toiminnan jatkuvuudesta, kun toiminta sopeutetaan myönnettyjen avustusten ja muiden tulojen tasoa vastaavaksi. Tämä tehdään saatujen avustusten mukaan laadittavassa erillisessä käyttötalousarviossa, joka laaditaan vuoden alkupuolella.

Periaatteena pidetään, että liitto ottaa hoitaakseen vain tehtävät, joihin sillä on riittävät resurssit.

9.2 Taloushallinnon kehittäminen

Suomen Kotiseutuliitto siirtyy vuoden 2021 alusta alkaen sähköiseen taloushallintoon sekä kehittää liiton digitaalista kokoushallintoa, mahdollistaen muun muassa etäosallistumisen vuosikokoukseen. Taloushallinnon kehittäminen toteutetaan yhdessä liiton käyttämän tilitoimiston kanssa.

Sähköisen taloushallinnon tavoitteena on nopeuttaa ja helpottaa päivittäisiä taloushallinnon työtehtäviä ja muuttaa sisäinen raportointi ja tulosseuranta yhä reaaliaikaisemmaksi. Tämä on merkittävä tehostaminen taloushallintoomme ja säästää työmäärissä.

9.3 Myynti

Suomen Kotiseutuliitolla on myynnissä erilaisia tuotteita, julkaisuja ja huomionosoituksia. Myyntiä tehostetaan vuonna 2021, mikä osaltaan vahvistaa liiton taloudellista tilannetta. Monipuolinen tuotevalikoima palvelee kaikkia jäseniä.

10. TOIMIHENKILÖT JA TOIMISTO

Kotiseutuliitossa työskentelee kertomusvuoden alkaessa 9 henkilöä vakituisessa, toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa. Liiton toiminnanjohtaja on Riitta Vanhatalo.

Toimihenkilöiden yhteystiedot ja tehtäväkuvat ovat seuraavalla sivulla, samoin Kotiseutuliiton toimiston yhteystiedot.

Suomen Kotiseutuliitto

Finlands Hembygdsförbund

Kalevankatu 13 A, 00100 HELSINKI

toimisto@kotiseutuliitto.fi

puh. 045 6140 464, (09) 612 6320

www.kotiseutuliitto.fi

Henkilökunta:

Toiminnanjohtaja Riitta Vanhatalo

puh. 040 733 7033, (09) 612 63220

riitta.vanhatalo@kotiseutuliitto.fi

- Hallinnon johtaminen
- Järjestön kehittäminen
- Sidosryhmäsuhteet
- Vuosikirjan ja Kotiseutupostin päätoimittaja

Taluspäällikkö Paula Hirvonen-Graeffe

puh. (09) 612 63222

paula.hirvonen@kotiseutuliitto.fi

- Taloushallinto
- Laskutus ja palkanlaskenta
- Työterveysasiat

Järjestöassistentti Kalle Nikander

puh. (09) 612 63260, 045 614 0464

kalle.nikander@kotiseutuliitto.fi

- Jäsenrekisteri, -laskut ja -neuvonta
- Kotiseutuliiton arkistot
- Valtakunnalliset kotiseutupäivät

Koordinaattori Jonina Vaahtolammi

puh. (09) 612 63229

jonina.vaahtolammi@kotiseutuliitto.fi

- Euroopan kulttuuriympäristöpäivät
- Korjausklinikka
- Kotiseutuarkistokoulutus

Järjestöpäällikkö Liisa Lohtander

puh. 045 1509 109

liisa.lohtander@kotiseutuliitto.fi

- Jäsenviestintä ja -palvelut
- Järjestöhallinto
- Toiminnanjohtajan varahenkilö
- European Heritage Days

Viestintäpäällikkö Anna-Maija Halme

puh. (09) 612 63225, 050 440 9411

anna-maija.halme@kotiseutuliitto.fi

- Viestintä, mediayhteydet
- ICT-asiat
- Kotiseutupostin toimitussihteeri

Toimistoassistentti Elina Teikari

puh. (09) 612 63210, 045 6140 464

elina.teikari@kotiseutuliitto.fi

- Toimistopalvelut
- Tuotemyynti
- Kirjamakasiini ja liiton kirjasto

Seurantaloasiat:

Rakennustutkija Lasse Majuri

puh. (09) 612 63221, 046 567 3997

lasse.majuri@kotiseutuliitto.fi

- Seurantalojen korjausavustukset: suunnittelu, hakeminen ja muutokset
- Korjausneuvonta

Hankesihteeri-tiedottaja Sanna Käyhkö

puh. (09) 612 63223, 046 567 3997

- Korjausavustusten haku ja maksatukset
- Seurantaloasioiden viestintä
- Seurantat.fi -sivusto